

Svmma Juris Canonici

Comprehensa Tribus Partibus In Qva Distincte Et Svccincte Explicantur,
quæ ad personas, negotia, & iudicia Ecclesiastica ex Canonum præscripto,
pertinent

Sive Antinomia Ivris Pontificii Et Cæsarei - per CCL. Differentias plurium
Doctorum auctoritate probatas, singulari studio in certas classes reducta,
discussa, & explicata

Strein, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1658

CLXXXIII. Differentia 3. Secundùm Canones non ita absolutè compelluntur,
qui possunt, testimonium ferre.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61864](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61864)

testis, imò magnum commodum adfert. §. *Commodum. Instit. De interd. Nec testimonio unius credendum est. l. 8. C. de testib. Ita ille.* Cuius salvà auctoritate si oppositam, illique inviam sequamur opinionem, non nihil ad sacrorum Canonum de singularitate testium affirmationem additum esse videtur.

III. Quin etiam ipsarum legum consonare dispositio videtur. Nam in contractibus, qui per interpretem fiunt, quando contrahentes diversi idiomatis sunt, aliis deficientibus, qui testimonio suo fulcirent veritatem, unius interpretis

testificatio, qui utriusque partis consensu adhibitus est, sufficet, præsertim, si accesserit iuramentum. v. *Glossa Gottifredi in l. Quoniam C. De testib. Gomez Tom. 3. Variar. c. 12. n. 12. Farinac. in Praxi Crim. Par. 2. Q. 63. Menoch. De arbitrariis Casu 99 Andr Gaill. De pa. e publ. c. 7. Chifflet. Tract. De iudice regularium c. 17. Spaiharium in Aurea Methodo Tract. 7. c. 12. & sequ. Corvin. l. 3. Aphorism. tit. 27. §. Dico regulariter, ubi plures casus exhibet, in quibus unius testis affirmatio in probationem recipitur.*

CLXXXIII.

DIFFERENTIA. 3.

Secundùm Canones non ita absolutè compelluntur, qui possunt, testimonium ferre. c. *Super eo. De testib. cog. c. Ex parte cod. secundùm leges verò magis coguntur. l. si quando. l. Quoniam. C. De testibus Bartol. 43. & 163. Io. Bapt. à Sancto Blasio 91. Galvanus 29.*

LE Vgenius III. Herfordensi Episcopo prescribens in c. *Ex part. cir. fin. ait.* Testes autem, si quosidem N. in sua assertionis testimonium invocaverit, curetis monere, ut coram vobis super his perhibeant testimonium veritati. Ad quæ verba *Innocentius.* Vbi de crimine agitur, monendi sunt testes, non cogendi. Necessitatis enim duræ leges sunt, & molesta omnia, quæ secundùm naturam non sunt. *Arist. l. 3. Rhetoric.*

II. Nihilominus iustitia aliquando, & iudiciorum conditio aliud deposcit. Vnde *Zypæus in Analyt. Enarrat. l. 2. tit. De testib. cogend.* Adeò, inquit, testis ne-

cessarium officium est, ut pro conservatione iustitiæ ad testimonium cogatur inuitus. c. 2. & 10. tit. *De testib.* etiam in causa criminali 4. 5. 8. 9. *ibid.* Nisi fortè socii criminum fuerint. A quo rursus excipitur societas coniurationis. c. 10. & 11. *ibid.* & clerici etiam, qui negotijs secularibus immiscere se prohibentur, tamen cum probari res aliter non potest, audiuntur. *cap. quicumque 14. q. 2. nulatenus tamen in causa sanguinis, nisi pro reo possint testificari. cap. super ibid.* vbi tamen testantur de providentia iuxta dictum *cap. Quamvis* proprii Episcopi sit, ut aut coram
B b 4 se, &

se, & competentibus iudicibus, aut aliter honorificè veritatem extollant. Quin etiam monachos interdum cogi ad testificandum à suis prælatis posse Rodericus annotat To. 11 Q. 11. a. 2. in civilibus absolute. c. Cum super. & c. Dilectorum. De test. in criminalibus verò nisi timore, odio, vel gratiâ se subtrahant, & in casibus exceptis arbitrium est: & quando veritas aliter obtineri non potest in utroque foro cogi posse exceptâ causâ sanguinis.

III. Quod leges civiles attinet, absolute permittunt iudici etiam inuitos ad testificandum trahere. l. Quoniam. C. De testib. l. si quando. eod. & agnoscunt DD. Bald. & Panorm. in Rubr. h. tt. Tholosan. l. 48. c. 13. n. 36. In judicialibus negotijs vocandi sunt, seu citandi testes, quos examinari necessarium fit. Si enim se ingererent, & offerrent ultro, suspecti essent. l. Quæ omnia. De proc. Alexand. Consil. 72. l. 2. Bartol. in l. post legatum §. his verò c. illi. §. Q. Vocantur autem, & si venire nolint, cogi possunt, ne veritas occultetur, & probatio eius pereat. c. I. & to. et De test. cog. l. si quando. C. De test. Sic Plazo 12. De legib. Si quis sponte testimonium dicere noluerit, citetur ab indigente, citatusque tempore idoneo adfit, & testimonium prout sciuerit, adferat. si nescire se dicat iureiurando tribus inuocatis Apolline, Ioue, Themide, nominatis nescire se affirmet, ac liberetur. Primò tamen monendi sunt testes, ut dicant testimonium, non cogendi, si tamen subtrahant se, cogendi. c. 3 de testib. His

consentaneum esse Andr. Gail. l. 1. obseru. 100. n. 9. Testes ad testificandum eatenus cogi possunt, si prius legitime citati, & moniti testificari nolint, aut omnino non compareant. Nam monitio precedere debet. c. 1. & c. super te. De test. Et hoc eruditi commissarij seruant. Nam primò testes ad certum tempus, & locum citant. Si citati in præfixo termino non compareant, iterum sub pena pecuniariâ citantur, in quam durante contumaciâ per commissarios declarantur quod facere possunt, quia sunt ministri committentis, cumque representantes. c. sanè. De off. iud. l. 1. C. De offic. procur. Cæs. & Iudices quoad receptionem testimonij dicuntur Clem. un. De offic. deleg.

III. Quod dicitur testes, qui se ipsos offerunt de fide suspectos esse, exceptio nem recipit in casu, cum de vitando peccato agitur. Tunc enim ultro offerentibus se credendum esse. Hippol. censet in singulari 140. per Bartol. in l. post. §. his uerò ff. De his, qui ut indigni. V. etiam Neuzan. Consil. 78 n. 35. & Consil. 25. n. 17. Mynsing. Centur. 45. obseru. 3. v. Vermserum l. 1. pract. tt. 18. obseru. 7. n. 6. Item l. 2. obseru. 16. & 17. v. Venbec. l. 22. ff. tt. §. n. 3.

* *
*
-